

Xm. 87.

6
M E M O R I A M

ILLVSTRISSIMAE COMITIS
IOANNAE HENRICAE LVDOVICAE
DE BESTVCHEFF-RVMIN
E GENTE CARLOVIZIA

D. XXX. IVN. MDCCCXCVIII H. IX.

IN AVDITORIO MEDICORVM

ANNIVERSARIA ORATIONE RECOLENDAM

INDICVNT

ORDINVM ACAD. LIPS. DECANI
SENIORES CAETERISQVE
ASSESSORES

QVAESTIONES MEDICINAE FORENSIS

VI. FACTA VIOLENTA EPILEPTICORVM QVAMVIS MALEFACIENDI
ET VLCISCENDI CONSILIO SVSCEPTA AMENTIAE
EXCVSATIONE NON CARERE.

M E M O R I A M

IOHANNES HENRICUS FVDOVICVS
DE BESTVCHERE RVMIN
E GENTE CARLOVITIA

ANNO MDCCCLXXXVII

IN AVDITORIO MEDICORVM
ANNIVERSARIA ORATIONE RECOLENDAM

ORDINVM ACAD. LIPS. DECANI
SENIORIS CATERISQVE
ASSESSORES

ORATIONES MEDICINAE FORNIS
VI. LECTA VIGINTA EPITHELIORVM QVAEVS MATHIAS
ET VIGINTI CONSILII SVBICTA MENTIS
RECOLATIONE NON CARERE

Adeo detestabile apud homines et execratum est malitiæ nomen, ut etiam illi ipsi, qui ea maxime sunt imbuti, conceptam sibi turpitudinem, factorum infirmitate et quibuscunque inuentis excusandi argumentis, amouere atque propellere studeant, aut, quod faciunt fallaces, astuti, versutique, prauitatem animi, vultus serenitate humanitatisque ac probitatis specie, induant atque occultent; multo magis caeteri omnes illius apertos oculos se atque inexorabiles iudices profiteantur. Igitur si quis defensor reum in comperto maleficiendi et viciscendi consilio deprehensum culpa et poena enititur liberare, ei periculum est, ne plus defuisse sui nominis honestati, quam profuisse clientis causæ videatur. Atque hæc imprimis ratio fuit, quod cum neque legum æquitas, neque iudiciorum clementia ab excusatione amentiae abhorreret, hic in ea probanda et accipienda modus poneretur, ut, quæ actiones violentæ perspicuam insaniam significationem non haberent animoque deliberato et nocendi ac vindicandi studio commissæ fuissent, pro his, vel hoc argumento, venia difficulter et ne difficulter quidem impetraretur. Verumtamen nescio, an in hoc minus, quam in caeteris amentiae signis erretur. Nam de consilio et facti præmeditatione sic statuendum est, non solum occultæ insaniam, sed etiam aperti furoris mirandam sæpe in agendo prudentiam solertiamque inueniri; si quidem

A 2 ani

IV

animus propositum finem aliquem contendat, eiusque cogitatione assidua quasi defixus teneatur. Igitur si modo per alias notas de amentia exploratum est, quantumuis consulto reus egerit, tamen illa excusatione nequaquam est priuandus. Quod euidenter probant illae narrationes, quae in primis proluisionibus a me expositae fuerant. Etenim earum actionum, quae deliberato animo fiunt, haec persaepe in amentibus ratio esse solet, vt, cum et nocendi vim habeant, et ad eam rem, in qua nocendi vis inest, diligenter excogitatae et comparatae sint, tamen a nocendi voluntate nullo modo proficiantur. Vt illa puella agrestis, cum ignem in heri domum inferebat, incendium studiose parabat et vero etiam auide apperebat: erat tamen a laedendi cupiditate remior illa; quippe quae incendium facere, non hero calamitatem asferre voluisset.

At vero illa ipsa facinora quoque, in quibus perspicue se prodit laedendi et vlciscendi voluntas, etsi hactenus voluntaria sunt, ideoque nullam a perturbatae mentis statu excusationem videntur habere, non omnia promiscue ad eorum genus referri debent, quibus illa insaniae excusatio nullo pacto queat accommodari. Quod mihi nunc haud dubitanter affirmanti mente et cogitatione obuersatur illa epilepticorum — dicamne insana malitia, an insania malitiosa, — quam si quis propterea, quod nec deliberatione, nec laedendi voluntate careat, culpa neget atque poena exsolui debere, in summo errore et grauissima praeceptorum medicinae forensis ignoratione versari mihi videatur. Sed nescio an non praeter epilepticos aliud huiusmodi exemplum inueniatur. Itaque in hoc vno me nunc contineo: ab hoc vno genere malitiae crimen et supplicium deprecor, idque facio medicorum atque philosophorum omnium consensu et auctoritate.

Mali-

Malitia, vel malevolentia, est malefaciendi ac nocendi studium a suo seiunctum commodo et emolumento. Constat ea partibus duabus disparis generis: stupore et iracundia; quo ego posteriore vocabulo illam hic intelligo sentiendi acrimoniam *), per quam ingenii et animi celeres motus fiunt et ad excogitandum et ad agendum. Atque sunt illa duo ita inter se coniuncta et copulata, vt, si alterutrum absit, vis omnis deleatur malitiae. Iraque semper ego maleuolos vna et stupidos cognoui, et iracundos: stupidos, vt omni liberaliori ac humaniori sensu, amicitiae, beniuolentiae, etiam pulcritudinis, carerent; iracundos, vt ad suspicionem, ad inuidiam, ad odia, ad insidias et similitates propensi et alacres deprehenderentur.

Nunc sumo hoc vt demonstratum a me et concessum ab aliis, omnem prauitatem animi, quae perspicuam et necessariam causam in morbo habeat, ad mentis aegrotationem et amentiam esse referendam; et proinde actiones hac non voluntaria prauitate susceptas iustam et legitimam excusandi rationem inuenire. Enimuero in epilepsia manifesta causa est et stuporis, et iracundiae, quorum duorum coniunctione vel maxime efficitur illa nocendi malitiosa libido: namque huius morbi insania omnis et ferocitas stupore et iracundia absoluitur: quod aequae non necesse habeo nunc diductius explanare, ac primis elementis pathologiae lectores meos erudire. Atque vtrumque hoc animi vitium, vtpote in conspicuo morbo situm, culpa caret; nec magis aut ob stuporem, aut ob iracundiam epilepticus vituperetur, quam alius quisque propter paralyin vel propter febrem. Qua de re non mirum epilepticos, praesertim cum durius habeantur, ad omne genus malitiae propensos et inclinatos esse, atrocissima-

*) Hefigkeit.

que facinora, incendia, parricidia, veneficia et callide praeparare et diligenter patrare. Nam stupor, quo maximo offunduntur a cerebri neruorumque perpetua commotione, animum hebetat ad illos mitiores sensus beniuolentiae, concordiae, acquitatis, humanitatis et omnem in pectore officii atque virtutis cogitationem obruit et extinguit. Iracundia autem, nunc acrium humorum corporumque peregrinorum stimulis excitata, nunc inuidiae et superbiae aliarumque perturbationum furis agitata, ad inhumanitatem et crudelitatem inflammat, nocendi et vlciscendi consilia infundit, vocem ad iurgia et contumelias manusque et omnia agendi instrumenta ad vim et violentiam intendit armatque.

Sed quoniam hanc ego nuper velut ratam sententiam quandam stabiliui, nullum excusandi argumentum neque temperamenta, neque perturbationes habere, sed omnem hanc defendendi rationem a morbo eoque insigni et conspicuo repeti oportere, ne quis iam ab his me ipsum dissentire atque recedere existimet: non praetermittendum est, epilepticorum et stuporem, et iracundiam morbo fieri. Atque hoc modo vtrumque illud inuoluntarium est. Sic intelligi volo: epilepticos non ideo ad sensum rationis et humanitatis hebescere, quod a cogitationibus ad eum instillandum et fouendum idoneis mentem aut nunc auertant, aut auerterint alio tempore; sed hunc iis stuporem necessaria quadam morbi consecutione accidere. Perinde statuendum est de iracundia; ad quam non temperamenti feruore procliuus illi sunt, sed per stimuli impetum et violentiam coacti. Atque haec coactio vel maxime augetur stupore. Nam nihil est ad sedandam ac temperandam iracundiam efficacius, quam sensus officii et humanitatis, quo, velut spiritu quodam, illa in animis nostris incendia diffantur et restinguuntur. Igitur qui hoc sensu non sua culpa, sed

mor.

morbi vitio destituitur, si quando per exandescentiam ad factum violentum incitatur, licet nec deliberatio, nec malefaciendi voluntas absit, tamen, propter amentiae veniam, crimine ac poena omni pacto est eximendus.

Quae cum ita sint, etiam atque etiam cauendum est iudicibus, ne, propter praemeditationem et nocendi ac vindicandi cupiditatem, reum amentiae venia priuandum esse arbitrentur, aut, cum epilepsiae excusatio a defensore affertur, hoc aliquid momenti habere putent, quod eo tempore, quo facinus vel paratum, vel commissum fuerat, nulla epilepsiae ne dum infania suspicio apparuisset. Nam, ut demonstratum est alibi, occulta esse solet infania epilepticorum, neque eo ipso tempore, quo maxima eius vis in animo et efficientia est, aut sermorum, aut actionum inconcinnitate significatur. Ergo nihil hic utilitatis habent tentamina per interrogationes et colloquia. Caeterum qui amens est, nullo tempore non mentis expertus est habendus: ergo etiam si epilepticus, qua die et hora v. g. incendium fecerat, nullam morbi caduci accessionem habuisset, imo vero ex longo tempore vacuus omni molestia et recte valens fuisset, tamen medicis non magis sanus videbitur. Apud quos tanta est suspicio epilepsiae, ut si quis vel semel aliquando ea tentatus fuit, ab eo nullam vel cerebri, vel animi commotionem et infirmitatem alienam putent. Est enim naturalis quaedam necessitudo et affinitas epilepsiae cum infania, per causarum communionem firmata; atque cernere licet, epilepticos plerosque tandem aut, altius infixo morbi stimulo, eoque vehementius exardescente, in apertam melancholiam vel maniam incidere, aut, hebetata externorum internorumque sensuum acie, ad mentis inertiam atque fatuitatem devenire. Ne hanc pro epilepticis deprecationem aut narratione aliqua illustrem aut Ordinis Nostri decretis confirmem, impedit me argu-

argumentorum perspicuitas et euidentia; quam si etiam iure-consultis probari videro, maxime lactabor.

Scripta est haec prolusio nomine et auctoritate Academiae Lipsiensis; quam Illustrissima quondam Comes, Ioanna Henrica Ludouica de Bestucheff Rumin, suae in litterarum studiosos munificentiae administram constituit, hoc pacto, vt nobilissimi de gente Haugwitzia et Carlouitzia iuuenes, ad quos vel maxime veller huius beneficii fructum pertinere, suo quisque tempore et ordine, gratum pro ea re animum anniuersaria oratione declararent, Academia autem, recolendam Illustrissimae Matronae memoriam ritu solemniori indiceret. Cui nunc instituto ita est per hanc prolusionem obtemperatum, vt Rector Academiae Magnificus, Illustrissimi Comites, Vtriusque Reipublicae Proceres Grauissimi, Nobilissimi denique et Humanissimi Commilitones obseruantissime rogentur, velint proximo die Saturni, d. XXX. Iun. h. IX. frequentes conuenire, et Carolum Henricum Traugottum de Gersdorf, Equitem Lusatum Generosissimum, liberalitatis Bestucheffianae laudatorem non infacundum de studii historici utilitate differrentem, beneuole audire.

P. P. Dom. III. p. F. Trinit. clolcccxcviii.

L I P S I A E

EX OFFICINA KLAVBARTHIA.

Pln 598

(1743)

ULB Halle

002 043 564

3

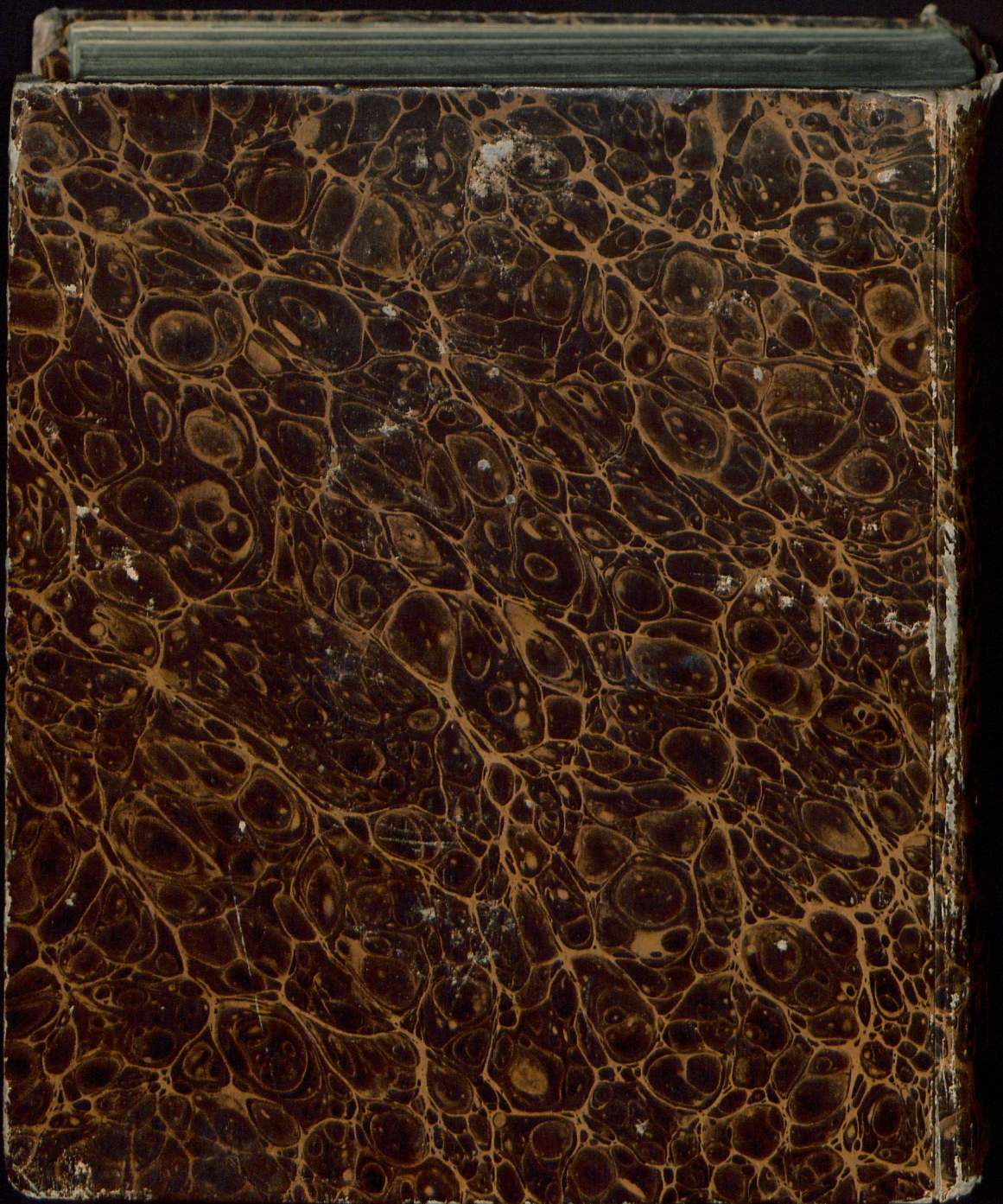

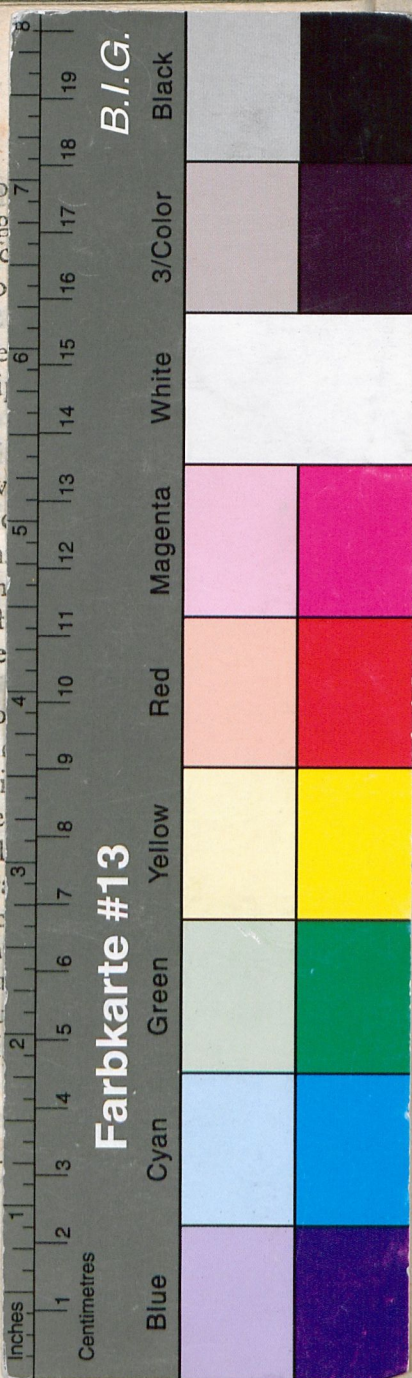
sb

W 78

HL

6

M E M O R I A M

ILLVSTRISSIMAE COMITIS
IOANNAE HENRICAE LVDOVICAE
DE BESTVCHEFF-RVMIN
E GENTE CARLOVIZIA

D. XXX. IVN. c1010ccxcviii H. IX.

IN AVDITORIO MEDICORVM

ANNIVERSARIA ORATIONE RECOLENDAM

INDICVNT

ORDINVM ACAD. LIPS. DECANI
SENIORES CAETERISQVE
ASSESSORES

QVAESTIONES MEDICINAE FORENSIS

VI. FACTA VIOLENTA EPILEPTICORVM QVAMVIS MALEFACIENDI
ET VLCISCENDI CONSILIO SVSCEPTA AMENTIAE
EXCVSATIONE NON CARERE.

